23 ԻՒՆՍԻՒ ՄԷՆԷ Ն. 4467 1907 ՅՈՒՆԻՍ 13|26 ՉԱՐՇԷՆԹԻ 16 ՋԷՄԱԶԻ ԻԼ ԷՎՎԷԼ 1325)(13 ՀԱԶԻՐԱՆ 1323

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԹԱՐ

30 ՊԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՕՆԷ ՏԻՒՏԻՒՆԵՐԸ

		Եւրոպայի համար	Արտասահման
Խրատական իւրն	Դրամ	60	35
Թուղթ իւրն	»	85	45
Մէջմուայի էնճէմիի իւրն	Ֆրանկ	20	10

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Ա. ՀԱՅԿԱՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իւանար իւրն այրենա բազարլրգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اولی تقسیم جددی نومرو ٦٥

ՄԷԳԱԼԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Ա.

Էրմէնի-գաթոլիք ճէմաաթընա, եա բուհանի մէնէտաարլար ինթիխապ վէ թայէնի վէ եախոտ ումուրը բուհանիէ, իլմիյէ վէ խայրիյէ միւնասիպէթիյէ ապա սբրա պիրէր տէվրէի մախսուսէ կէչիրմէք խուսուսընտա ֆըբսաթ վէ վէսիլէ էքսիլմէմէքաէ պիր: Պու ֆըբսաթ վէ վէսիլէլէր իսէ, ճէմաաթըն՝ թարիխի թէչքիլնտէն պէրի կէչէն զէմանա վէ նուֆուսա միգտարընա նիսպէթէն, մէմուլէտէն զիեատէ օլմուշ տրբ տիեպիլիրիգ. եանի էրմէնի-գաթոլիքլիկին թէչքիլի ըսմիսինտէն պէրի անճագ 80 սէնէ կէչմիշ օլտուղը հալտէ, հէր վագըթ քիլիսէ, մէքթէպ, խոսթախանէ վէ էմնալի միէսսասաթ իչին մուպահասա վէ միւնագաչաա սէպէպ պուլունմրշ տրբ, ֆագաթ պու մուպահասա վէ միւնագաչալար՝ եա բուհանի գըսմէն պաղէն իչի իֆրաթ մէրթէպէեէ կէօթիւրմէսինտէն, եախոտ ավամընը՝ քէնտի սէլահիյէթինէն խարիճինէ չըգմագ իսթէմէսինտէն, վէ պագէն տէ պաղը բուհատան վէ ավամընը այնի խէթալարտա պուլունմասընտան տօլայը իկէրի կէլմիշ, վէ պիթթագի պու հալ՝ ֆայէտէլի տէյիլ, զարարլը օլմուշ տրբ:

Պու կիւն տախի եէնի պիր մուպահասա գարուսը աչըլմըշ տրբ: Պիր թարաֆտան Սէվ[illegible] Թ[illegible] [illegible] էրինէ եէնի Մէրիասա-Եպիսկոպոս, վէ սիկէր թարաֆտան Կ-Բաթրիգիկէ պիր Վէքիլ ինթիխապ վէ թայէնի քէյֆիյէթի, բուհատան վէ ավամ պէյնինտէ խայրիճ գիհինէրի իշղալէ սէպէպ օլմագտա տրբ: Պու սըրատա էկէր հիւքմ իտէն ֆիքր՝ մահզա խալիսանէ, սամիմանէ օլտա, նէ ալէտ, ֆագաթ ատա եէրտէ պիր թագըմ ալրազ վէ էֆքարը չախսիյէ վէ մէնվիյատը ժախսուսէ տախի կէօրիւլիւրսէ, պունատան տօլայը թէէսսիւֆ իթմէմէք՝ դապիլ օլմամագ: Տիմէք իսթէրիգ քի, էվվէթ, միւնհէլլ օլան Սիվաս-Թոգատ վէ Մարաշ թեմլէրինէ Մէրիասա-Եպիսկոպոս օլմագ, վէ Կ-Բաթրիգլիկէ տէ Վէքիլ օլմագ իւզրէ իւչ նէֆէր միւնասիպ վէ էլեէգ բուհանիլէրէ իհթիեաճ վար տրբ, վէ պունա տա բուհանի վէ ավամ սընըֆլարը ալեագատար օլմալարընա, հէր քէսին, պու իւչ բուհանլիէրին ինթիխապ վէ թայեինինէ ֆէվգէլատէ տիգգաթ ելթմէլէրի, վէ միւնասիպ վէ լայըգլարընը արաեըպ պուլմագ, պիլտիքլէրի վար իսէ թանընմագ, կէօնթէրմէք, թագտիր իթտիրմէք իչին էլտէն կէլտիկի մէրթէպէ վէ սուրէթատ չալըշմագ էլզէմ վէ ֆայտալի, վէ իչին նէթիճէսինէ չար չէշմ իլէ պէքլէմէք տէ թագտիր տիր, ֆագաթ հէր նէ օլուրսա օլսուն, մութլագ սուրէթատ չու եա պու բուհանէր մէգքիւր մէմուրիյէթլէրէ թայեին օլունմասընը, եախոտ հէր հալտէ չու եա պու բուհան թարիգատընա մէնսուպ օլանլարտան ինթիխապ գէլընմասընը իչին օրթաեա տիւշմէք, թարաֆկիրան գազանմաեա չալըշմագ, վէ պու սրբատա գապիլ իսէ մանէն օլսուն իֆրաթ նուֆուզ վէ թէէսսիր իթմէք, վէ էկէր ատա զիեատէ լիեագատլըլար վէ օ մէմուրիյէթլէրէ թայեինլէրի գապիլ պուլունմադար վար իսէ, պունլարը էնզարը ումումիյէտէ չիրքին կէօսթէրմէք՝ իչթէ պու կիպի հալլէր, նոպարը թէէսսիֆ կէօրիւլէնէք ահվալ վէ վուգուսթատան օյատագատան պաշգա, չայիանը թէէսսիֆ վէ ճէմաաթճա տախի մատտի վէ մանէվի թէէսնիյէ սէպէպ տիր:

Կէրչի Կ-Բաթրիգ Վէքիլի ինթիխապը-նա հէնուզ պաշլամմամըշ տրբ, ֆագաթ եապընտա պաշլամասընը հալտէ, կէրէք պու մէսէլէ հագգընտա վէ կէրէք պու կիւնդէրտէ ադա օլունմադատ պուլունտան Սինօդ մէճլիսինճէ մէվզուի պահս վէ միւզաքէրէ օլան մէզքիւր իբի միւնհէլլ թեմլէրէ էլեէգլէրինին ինթիխապ վէ թայեինի միւնասիպէթիյէ, կէչէն կիւն Կ-Բաթրիգ Վէքիլի մէգալէմիպտէ եապընտրմրգ կիպի, մէսէլէնին էհէմմիյէթինէ պինատէն, հասոպ էլ վաղիֆէ, պու կիւն թէքրար իսէրիգ քի, պիզ, չու եա պու բուհանի իչին մէմուրիյէթ ատամայրգ, իլլա չու եա պու մէմուրիյէթ իչին միւսթայիտ, մուդիմէտիր վէ միւնասիպ բուհանի մէմուր ատամալրընը: Պու բուհանի մէմուր, — Կ-Բաթրիգ, Կ-Բաթրիգ Վէքիլի, Մէրիասա-Եպիսկոպոս, Ժողովրդասիա, — հէր նէ օլուրսա օլսուն, Զմմաալը, Բրօթասանտալը, Վէնէտիկի եախոտ Վիէննալը, Անատոլուն, պունլարտան հէր հանկը բուհանի թարիգաթա մէնսուպ օլուրսա օլսուն, ատա վէ գաթա էհէմմիյէթի օլմամալը տրբ: Պիզճէ էհէմմիյէթի օլան նօգթալար՝ մէգքիւր սրֆթալար իլէ էրմէնի-գաթոլիք նուբարպանութիւնընա պարար չէրէֆ ու իֆթիխար օլապիլէճէք բուհանիէրէ էքսէրիյէթը գուրսարընը վէրմիշ օլատղունը, վէ պունատէրէն պիր կիւն Կ-Բաթրիգլիկէ միւնասիպ պիր բուհանի ինթիխապը լազըմ կէլտիկինատէ, իչպու մէմուրիյէթի մուհիմմէյէ լայըգ օլանլարընա ճէվապէրինի պիր գաթ ատահա պէօյիւթմիշ իսուկինի մէմուլ, վէ պու ինթիխապ՝ բէմէն մալիւմ օլտըղընտա, հէր թարաֆճա հիւնի թէլազգը օլունճագ պիր նէթիճէի հասէնէ մագամիրատա թէլագգը իսիլմէսինի թէմէնինի իսէրիգ:

Պուլէատէքի սաթընընար տիզիլմիշ օլատուղը հալտէ, Սինօդ մէճլիսինին՝ Սիվաս-Թոգատ վէ Մարաշ թեմլէրի Վիճակաւորընընը ինթիխապ խուէրէք, իճթիմաընա խիթամ վէրմիշ օլատուղունը խաղէր ալարգ: Մէզքիւր թեմլէրէ քիմլէրին ինթիխապ օլունատուղունը հէնուզ պիլէմէդիգ: Ֆագաթ Սինօդին՝ կէրէք մահէլլի էհալիսինին ինթիխապընա վէ արզուլարընա էլվէրիշլի վէ կէրէք Էրմէնի-գաթոլիք Նուբարպանութիւնընա պարար չէրէֆ ու իֆթիխար օլապիլէճէք բուհանիէրէ էքսէրիյէթը գուրսարընը վէրմիշ օլատուղունը, վէ պունատէրէն պիր կիւն Կ-Բաթրիգլիկէ միւնասիպ պիր բուհանի ինթիխապը լազըմ կէլտիկինատէ, իչպու մէմուրիյէթի մուհիմմէյէ լայըգ օլանլարընա ճէվապէրինի պիր գաթ ատահա պէօյիւթմիշ իսուկինի մէմուլ, վէ պու ինթիխապ՝ բէմէն մալիւմ օլտըղընտա, հէր թարաֆճա հիւնի թէլազգը օլունճագ պիր նէթիճէի հասէնէ մագամիրատա թէլագգը իսիլմէսինի թէմէնինի իսէրիգ:

ԲԱՐՈՅԱԼԻՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ապահիկ ալ դժուարանաճ մարդ...:

Այն օրեն ի վեր որ ես կը նանչնամ իճիգինֆո ու Աբրահամ Այվազեանը, — et ce n'est pas d'hier!—, Սահակ Տիւտիւկեան (de Kadikeuy) պիտի կարգուի...:

Ասկի բան տարի առաջ, առտու մը, որոշած է յանկարծ ամուսնանալ, ինչպես մարդ որոշումը կուտայ գաւաթ մը Եանսոն խմելու:

— Ա՛լ յոդացաւերը կամաց կամաց կը սկսին կոր. կնիկ մը առնելու ժամանակը եկաւ:

Երկու շաբաթ առաջ նորեն հանդիպեցայ իրեն, եւ հարցնելուս թէ՝

— Ինչո՞ւ եղաւ, mon vieux! Դեռ չի կարգուեցա՞ր.

— Դժբաղդաբար ո՛չ. կը փնտռեմ կոր, պատասխանեց Սահակ Տիւտիւկեան (de Kadikeuy):

* * *

Որովհետեւ, Սահակ Տիւտիւկեան (de Kadikeuy) բանը հինգին մին եւ բառասունը հինգ տարեկանը ժամանակը անցուցած է ամուսնանալու համար կնիկ մը փնտռելով:

Այլ, աւա՛ղ, չէ յաջողած գայն գտնել ո՛չ Գասբարեան, ո՛չ ալ Զանգիպար, ո՛չ Ֆերիտիէ փողոցը, ո՛չ ալ Զակազիկ:

Հարսնցու աղջիկ ունեցող մայրիկներ, հուրիկներին մեկու մը շալակը բեռցնելու փոխարէն, cousinուհիներ, դեմերնին ելլողը կարգելու *սեվդայեն* բռնուած արդէն ամուսնացած մարդիկ, ինչպես նաեւ լեգէոնը այն *բիշիրիճի* տուտուներուն, որոնք աս ու անն կարգելով հացերնին կը շահին, շա՛տ աշխատած են անոր աղջիկ մը հաւնեցնելու համար:

Բայց, ամէնուն համար ալ բան մը զըտած է անպատճառ Սահակ Տիւտիւկեան (de Kadikeuy), որ միմիայն իր աղջիկտեսի այցելութիւններու միջոցին կերած անուշեղէններովը, *պօնպօնն*երովը ու խմած *իֆ-ահրն*երովը կրնայ այսօր... Հանի Սարիմի մեկ ուրիշ մասնաճիւղը բանալ:

Խիստ բարեկիրթ ու դասիարակուած օրիորդի մը ներկայացուելուն, ըսած է.

— Զարգացած կնոջ մը հետ ամուսնանալը խելք չէ. մարդ անոնց հետ դժբաղդ կ'ըլլայ: Զարգացած կնոջ մը հետ կարելի է միայն խօսակցիլ, բայց ո՛չ կարգուիլ:

Ու այս արդարացի տրամաբանութեան փոխարէն երբ անուս ու բարի աղջիկ մը ցուցուցած են իրեն, այն ատեն ալ Սահակ Տիւտիւկեան (de Kadikeuy) պատասխանած է.

— Տգեղ աղջիկ մը. բայց, Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ կ'ուզէ որ խօսիմ անոր հետ՝ մեղրալուսնին հանի մը առջի շաբաթներէն վերջը: Մե՞ղմ որ *ընկամպիլ* ալ չեմ պիտեր որ հետը խաղամ:

Նկարչական ապարուբիւնով աղջկան մը ձեռքը մերժած է հետեւեալ առարկութիւնով.

— Կ'ապաչեմ, ես Պարոնեանս շատ ադէկ կարդացած եմ. գեղեցիկ կնոջ մը հետ կարգուիլը՝ շարունակ լեցուն ատրճանակով մը պտըտելու կը նմանի, եւ ես բնաւ չեմ սիրեր ատրճանակը, նոյն իսկ եթէ շոգոլայէ շինուած ըլլայ:

Ընդհակառակը, երբ աղջիկը ֆիչ մը ապուռ չէ, այն ատեն ալ.

— Երբ մարդ տգեղ մեկու մը հետը տեսնէ, կ'ըսեն որ շաբաթ մը գործը *թէրս* կ'երթայ: Արդ, ինչպէ՛ս կ'ուզէ որ ես տգեղ կնիկ մը առնելով՝ ամբողջ կեանքիս մէջ գործերս *թէրս* դարձնեմ, մանաւանդ որ ամէն առտու կնոջս երեսը պիտի տեսնեմ:

Երբ աղջիկը սգտիկ է.

— Տասալուրիւն չեմ կրնար ընել, սիրելի՛ս:

Երբ մեծ է կտոր մը.

— Ներեցէ՛ք, ես մարիկոս շատ գոհ եմ: Կին մը տասը տարու սգտիկ ըլլալու է երիկեն: Voilà mon principe!

Անգամ մը, երբ խոշոր դրամօժիտով աղջիկ մը ներկայացուցին.

— Ես իմ անձս ծախու չեմ հաներ կոր. տիկինիս valet de chambreն ալ ըլլալու կոչումն զուրկ եմ:

— Ապրաս աղջիկ մը երջանկացո՛ւր ուրեմն, ըսին իրեն:

— Օրին մեկը ժամուն դուռը մուրալու փափաք չունիմ, պատասխանեց:

Երբ օրիորդը վիպային է, sentimentale.

— Pardon! բանաստեղծութիւններ անցի՛ք. ես վանատական եմ:

Ու երբ հակառակն է.

— *Մեռսի*, տխտակ արբոյ ու *տօրմա* դնող կնիկ մը չեմ կրնար առնել:

Այրի՞ մը.

— Ո՛չ ուրիշին հագածը կրնամ հագնիլ, ո՛չ ալ ուրիշին կնիկը կրնամ առնել:

Միամիս կո՞յս մը.

— Վարժապետուի՛ն... ո՞վ պիտի ընէ:

*

Մինչ այս մինչ այն, տարիները սահեցան եւ Սահակ Տիւտիւկեան (de Kadikeuy) կնիկ մը չկրցաւ գտնել:

«Տունը մնաց» պիտի ըսեի, եթէ այս բացատրութիւնը երիկմարդոց համար ալ գործածելի ըլլար:

... Բայց, այս առտու, վերջին պանուն, իմացայ որ Սահակ Տիւտիւկեան վերջապէս գտեր է իր փնտռած աղջիկը, որուն հետ որոշեր է ամուսնանալ:

A la bonne heure!

Բայց, մանրամասնութիւն մը,— s. v. p.!

Աղջիկը զինքը մերժեր է:

Ե—Թ.

ԻԽԹԱՐ

Տէրիսատէքսի վէ բաշրատա պուլունան վէ ապօնիմանի միւսսէքլէրի խիբամ պուլմուշ օլան միւնիբերեմ ապօնէլէրիմիզին, պագէքալարընին տէվամընը արզու իքտիֆէրի հալտի, իսրաի ինապընա միւսարաաքլարընը ռէնա իսէրիզ:

ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ Ս. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՆԱՄ ԷՐՄԷՆԻ ՔԻԼԻՍԷՍԻՆԷՆ 100 ԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԷՍԻ

Բազար կիւնիւ, մէգքիւր քիլիսէնին 100 *իւնճիւ սէնէի տէվրիյէսի զիյնէթի միւնասիպէթիյլէ, քիլիսէ, խարիճէն չիչէքլէր վէ տէֆնէ հարբագլարը իլէ թէգեին իտիրմիշ վէ տախիկէն քանֆիկլի հավիզ վէ մումլարը եագըրմըշ վէ խալըլար իլէ թէֆրիշ խիրմիշ օլատը հալտէ, պիր այնը բուհանի իճրա խիրմիշ տիր: Բաթրիգ բիթպ. Օրմանեան էֆ. հալբէթէրի, մութանթան սուրէթատ Պատարագ թագտիս խիպ, խիթամընտա, մէգքիւր քիլիսէնին ինշաատընա սէպէպ օլմուշ օլան Զարազեան Գրիգոր Սմիրանին վէ վէֆատ իթմիշ օլան տիկէր ումումխայրխահլարընին խիթիրահաթը բուհարը իչին Հոգեհանգիստ տուսաը օգունմըշ տրբ: Իշպու այնը բուհանիսէ,

դաստա , պայը եպիսկոպոսլար , վարդապետլէր վէ քահանայլար վէ դաւլէ խարիճինտէ խըննախըննա էհալի հաղըր պուլունմըշ տըր : Պատրիարգ էֆէնտի Բաթրիգ հազրէթլէրի մէվգիյէ մուհասիպ միւէսսիր վէ պէլիղ պիր քարոզ վէրէրէք , քիլիսէ ինշասը կիրի ուսուլը տիւհանէթերվէրի վէ խայրին իլէ , մէնսուպ օլտուգլարը ճէմաաթլարա պէօյիւք խըզմէթլէրէ իյֆա իտէն ապա ու էճտատըն խաթըրլէրի ուհուտուլամաիաճաղընը , վէ պունլար հագգընտա տայիմա իզզ ու հիւրմէթ վէ մուհապպէթ իզհարը՝ վաճիպէի զիմմէթ վէ համիյէթ խուսուսի պէեան , վէ պիլճիւմլէ էհալիյէ , էճտատընըն տասը խայրիյէսինէ վէ միւանէթքեարանէսինէ իմթիսալ իյլէմէսինի թավսիյէ վէ թէմէննի իթմիշ տիր :

Իշպու այինը րուհանիյէն սօնրա , թափօր իլէ քիլիսէտէն չըգըլըրքէն , էհալի իւզէրինէ կիւլլեր սէրփիլմիշ , վէ քիլիսէ գարըսը էօնիւնտէ տուրուլուպ , Բաթրիգ հազրէթլէրի՝ էտիէյի մէֆրուզէի հազրէթը Բատիշահիյի եաա ու թէքրար իթմէքլէ , հուզզար ամիննան օլմուշլար տըր :

Պատէհու Արուսասանց տաիրէսինէ կիտիլէրէք , Թօզալյան Մկրտիչ էֆ . մարիֆէթիյլէ թերթիպ օլունան սուֆրաեա օթուրուլմըշ տըր : Պու սուֆրա , 120 քիշիլիք օլուպ հալտէ , մէվճուտ րուհանիլէր իլէ Թաղ . Խորհուրդ վէ Կալուածոց Հագաբարձութիւն ազաբնոտն պայըլարը , պաղը ղազէթա միւտիր վէ մուհըրրիրլէրի , մէքթէպ խոճալէրի մէմուրլարը վէ սաիրլէրի քի , ճէման 80 գատար զէվաթ հաղըր պուլունմըշ տըր : Իշպու սուֆրատա , պիլճիւմլէ միւէսսեսաթը րուհանիյէ , իմփէ վէ խայրիյէնին համի վէ պանիի ալիսի օլան Ջաթը Շէվքէթմաամէթը հազրէթը Բատիշահինին չէրէֆլէրինէ , գայիմէն խտարէի ազտահ օլունուպ , պաշգա խտարէի ազտահ օլունմամըշ տըր : Սուֆրա տաիրէսի՝ Օսմանլը պայրագլարը , Թուղրաի Հիւմայուն , չիչէքլէր , աէֆնէ եափրագլարը վէ սաիրէ իլէ թէֆրիշ վէ թէզյին խիլմըշ տըր : [illegible] կիւզէլ պիր զինէթ թէրթիպ խըլըմըշ տըր : Պու սալօն տախի սուրէթը միւնասիպէտէ միւզէյէնէն պուլունմըշ տըր : Զիյնէթէ՝ էրքէք վէ գըզ մէքթէպ չօճուգլարընըն , բիանօ րէֆագաթըյլա Համիտէ մարշընը թէզանիի իթմէլէրի վէ հաղըրունըն գայիմէն տինլէյիպ , ալգըշլամասըյլա պաշլանըպ , պատէհու , էվվէլա Թաղ . Խորհուրդ Ատենապետի աթուֆ . Ռօպէր էֆ . Եազըճեան հազրէթլէրի , միւթէագըպէն Տօզթ . Թորգոմեան էֆ . , Արշակ էֆ . Պօյաճեան , Հրանտ էֆ . Ասատուր վէ Համայեակ Եպիսկ . Դիմաքսեան , մէզքիւր քիլիսէնին Ցոբելեանընա միւթէալլիգ վէ 100 սէնէ էվվէլքի ահվալը Թարիխիյէի միւպէյյին պիրէր միւնասիպ նութգ իրատ իթմիշլէր , վէ էն սօն նութգ Բաթրիգ հազրէթլէրի Թարաֆընտան իրատ օլունարագ , վէ պու վէսիլէ իլէ տէ էտիէյի մէֆրուզէի հազրէթը Բատիշահի եաա ու թէքրար խըլըրէք , «Հայր մեր» տուասըյլա զիյաֆէթէ խիթամ վէրիլմիշ տիր : Իշպու զիյաֆէթտէ թէզանիի օլունան էսկի պիր երգ՝ ֆէվգէլատէ թէէսսիր իթմիշ վէ տամիւն Թարաֆընտան ալգըշլանմըշ տըր :

Մէզքիւր Ս . Երրորդութիւն քիլիսէսինին իլք ինշասը իւզէրինէ միւհթերէգ օլմասընտան սօնրա , 1837 սէնէսինտէ վէ Ճէննէթմէքեան Սուլթան Մահմուտ Խան զէմանընտա պա ֆէրմանը Հիւմայուն թէքրար ինշա խըլընէսի վէսիլէսիյլէ Թէչրիֆ վէ թերթիպ խըլըմըշ օլան մէզքիւր երգ , էլեէվմ 80 եաշլարընտա պուլունան չիրինկիր Հաճի Մանուէլ նամ իխթիեարըն խաթըրընտա գալմըշ օլմաղլէ , պու աէֆա քիլիսէնին 100իւնճիւ սէնէի աէվրիյէսի միւնասիպէթիյլէ գըլըրըլէ էօյրէթմիշ վէ կէչէն բազար կիւնիւ , քէնտիսի տէ հաղըր օլտուղը հալտէ , ալէնէն օգունմըշ տըր :

Զիլինկիր Հաճի Մանուէլ , աէֆիլ գըեաֆէթիյլէ սահնէյէ կէլմիշ օլտուղը հալտէ , քէնտիսինէ , պիր գաթ էլլիսէ թէտալիք խաէճէք գատար իսմէթ Թօպլանմըշ վէ իթա օլունմըշ տըր :

Մէզքիւր Երգի զիկրատ աէրճ խըլըրըզ .

1\. Օրհնեմք զքեզ Տէ՛ր,
Աստուած կենարար
Զի ճառանէ ողջամբ
Ց՛Այս երջանիկ Դար:

2\. Սուլթան Մահմուդ Խան
Արքայից արդար
Արա՛, Բարերար,
Մի օրն ճազար:

3\. Օ՛ն զուարճացիր
Զարմ Լուսաւորչեան,
Քեզ կանգնի Տաճար
Ս. Երրորդութեան:

4\. Ց՛Երբեան բարձանց
Շողն ճաճանչաբար
Ցոլացաւ արփին
Նորոյ լուսափայլ :

5\. Բոլորամեայ Նուագ
Հեզութեան բարբառ
Անդ ափուն ի քեզ
Զայնէ՛ բերկրապատառ

6\. Հնչեն սիրտ ի թունդ :
Աղբերք ընթանան
Երբ պահեն հրզօր
Այլ Աստուածութեան:

Ցամի Տեառն 1837

⁂ Րէֆիգիմիզ «Բիւզանդիոն» , պու զիյնէթին պազը թէրթիպաթը հագգընտա պէեանը իթիրազաթ իթմիշ , վէ էզճիւմլէ Պէյօղլը Էրմէնի միւթէպէրանընտան էքսէրիսինին հաղըր օլմամասընը , վէ խուսուսա ումուրը խայրիյէ վէ իլմիյէտէ բէք չօգ խըզմէթլէրի սըպգաթ իտէն միւթէպէր զաթընլարըն սուֆրատա պուլունմուրըլմամասընը , վէ սուֆրատա խտարէի ազտահըն մէն խըլըմէսի թէօավիրինի մուախէզէ իյլէմիշ տիր :

Կ-ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Սինոդ մեճլիսի , բազար իրթէսի կիւնիւ թէքրար ագտը իճթիմա իթմիշ , վէ մուամէլէսինի իքմալ իյլէմիշ տիր :

⁂ Մըսըր Էրմէնի-գաթօլիք Եպիսկոպոս-Մէթրոպոլիտընա Թայինին օլունան Գեր . Պետրոս Գերպ . Գօյունեան , կէլէճէք սալը կիւնիւ , Տէրսաատէթէ միւթէվէճճիհէն Րոմատան հարէքէթ խաէճէք տիր :

⁂ Էնգարէ Մէթրոպոլիտ Արհ . Կղեմէս Եպիսկ . Ղազարոսեան , կէլէճէք հաֆթա գարփիընտա Էնգարէյէ ավտէթ խաէճէք տիր :

⁂ Կ-Բաթրիգ Վէքիլինին [illegible] Սինոդըն տաղըլմաղը՝ պաղլամա վէսիլէյէ մէրագ օլապիլիր : Լաքին էօյլէ օլմասը Թապիի տիր : Կ-Բաթրիգ Վէքիլինին իսթիֆասը իչին , էվվէլճէ Տէրսաատէթտէ միւնթէխիպլէրին հիւնի չահատէթ գուրասըյլա իւչ նէֆէր նամզէտ Թայինին խըլըմէսի լազըմ օլուպ , պու խըսմէր Սինոդ մեճլիսինին թէչքիլ իտէն Եպիսկոպոսլարըն րէյլէրինէ Թագտիմ իտիլէրէք , ալընաճագ ճէվապլարտան սօնրա իշպու իշէ նէթիճէ վէրէպիլէճէք տիր քի , պու տա պու կիւնլիւք եարընլըգ իշտէյիլ տիր :

⁂ Հոգեգալուստ եօրթուսընտա միւսատըֆ օլան բազար կիւնիւ , քիլիսէլէրիմիզտէ մուլթանթան սուրէթտէ մէրասիմի րուհանիյէ իճրա խըլըմըշ , վէ բէք չօգ ախնտարան հաղըր պուլունմըշ տըր :

⁂ Սամաթիատան Թարաֆըմըզա պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ , Ս . Աստուածածինէ հասր օլունմըշ օլան Մայիս այընըն խիթամը միւնասիպէթիյլէ , էվվէլքի բազար ագչամը , Սամաթիա քիլիսէմիզտէ , Ս . Աստուածածինէ հիւրմէթէն կիւզէլ պիր ալայը րուհանի թէրթիպ օլունմըշ տըր : Մէզքիւր ալայ՝ Գեր . Պօղոս Գերպ . Գապրիէլեանըն Թահթը րիեասէթինտէ օլարագ , քիլիսէնին Մեծ-ժողովրդապետի Գերյ . Ցովսէփ Ծ . Վ . Իսքենեան իլէ Գերյ . Սահակ Ծ . Վ . Վրույրեան , վէ քիլիսէնին Դպրաց դասը իլէ Ան . Ցղութիւն Մայրապետըրի մէքթէպինին պէհազ լիպասլը կըզլարը օլան գըզ չօճուգլարը , վէ Սամաթիա իլէ ճիվար մահէլլէրին Էրմէնի-գաթօլիքլէրի վէ տահա սաիր էհալի հաղըր պուլունտուգլարը հալտէ , քիլիսէտէն չըգըպ , ճամաէտէն կիթմիշ , վէ բօլիս գարագօլը էօնիւնտէ մուվագգէթ իտիլտիկինտէ , զապթիյէ էֆրատը սաֆպէսթէ տուրտուգլարը սըրատա , Իսքենեան Գերյայրգիլի՝ թէզաքիւրը էօմր ու իգպալը հազրէթի Բատիշահիյի միւթէզամմին պիր տուա օգումըշ , վէ պիլճիւմլէ էֆրատը գայըմէթ վէ էհալի ամինյան օլմուշլար տըր : Պատէհու չամլար չալընարագ քիլիսէյէ ավտէթ խըլըմըշ , վէ միւմախիլէյհ Գերպ . Օրհնութիւն տուասընը իթմէքլէ , զիյաֆէթէ խիթամ վէրիլմիշ տիր :

Հոգեգալուստ բազարը տախի մէզքիւր քիլիսէտէ Գերյ . Վրոյրեան Ծ . Վ . Զաթսաւոր Պատարագ Թագտիս իթմիշ , վէ պու միւնասիպէթլէ միւէսսիր պիր քարոզ վէրիլմիշ տիր :

⁂ Պէյօղլունըն էն մէրքէզ եէրինտէ պուլունան Ս . Ցովհան Ոսկեբերան ժողովրդապետական քիլիսէմիզին խարիճի տիվարլարը՝ կիւնէշէ վէ րիւզկեարա , գար վէ եաղմուրա տայիմա գարշը օլտուղընտան , պունլարըն թէէսսիրիյլէ հէր վագըթ սիվալարը վէ պօյասը իլէ սաիրէսինին միւհթաճը թամիր հալէ կէլտիկի մալիւմ տիր : Պինաալէյհ պիր գաչ սէնէ էվվէլ խարիճէն թամիրաթ պօզուլմըշ օլուպ , քիլիսէնին մէզքիւր մէնզարէսի եար ու աղեար նազարընտա բէք չիրքին կէօրիւնիւրկէն , վէ օ հալտէ պրագըլմա իլէրուսի իչին տահա զիեատէ մէսարիֆ գաբուսը աչըլմասը տէրքեար պուլունտուղը ճիհէթլէ , Ս . Ցովհան Ոսկեբերան քիլիսէսի Թաղ . Խորհուրդը Թարաֆընտան պու քէրրէ իճապ իտէն Թամիրաթա թէշէպպիւս խըլընըկի մէմնունէն կէօրիւլմիւշ տիր :

⁂ Ս . Ցակոբ աղայթըրմանըպը պինայը միւքէլլէֆինին ինշաասընա , պէրայը համինէթ պաշլըճա մուավէնէթ իթմիշ օլան սաատ . Ալլահվէրտի Ցովհաննէս էֆ . հազրէթլէրիյլէ Վէնէտիկտէ մուգիմ Տիկին Եաղըրճեան վէ Բարիզտէ մուգիմ Օրիորդ Զամիչեանըն , վագըֆ օլան մէզքիւր էսէրը համիյէթլէրինէ մուգապէլէի չիւքրանիէ վէ էմսալինէ հիւսնի իպրէթէ վէսիլէ օլմագ իւզրէ , միւշար վէ միւմաիլէյհիւմիւն իսիմլէրի , պու քէրրէ մէզքիւր պինա տէրունինտէ թաշ իւզէրինտէ մահքիւք օլարագ եազտըրըլմըշ օլտուղը կէօրիւլմիւշ տիր : [illegible] միւհթէրէմէսինին , մէզքիւր խայրխահլըգը միւքէթին իսիմլէրինի պու եօլտա միւէզպէտէն թիգթէարէ վէսիլէ օլաճագ պիր թէսաւիրի իթթիխազ վէ իճրա իյլէմէսի չայեանը թագտիր տիր :

⁂ Շէհրիմիզ կէլտիկինի եազտըղըմըզ Գերյ . Սահակ Ծ . Վ . Վրույրեան , պուրաճա Թանըլմըշ պիր րուհանի տիր : Միւմաիլէյհ , Զմմառ Թարիգաթընտան օլուպ , սէնէլէրտէն պէրու Իսկէնտէրիյէ վէ Գահիրէտէ իճրայի հիւսնի վազիֆէ իթմէքտէ տիր : 1891տէ , Ազարեան Կ-Բաթրիկին զէմանընտա չէհրիմիզէ կէլմիշ օլտուղը կիպի , 1901տէ իքինճի տէֆա , Էմմանուէլեան Կ-Բաթրիկին զէմանընտա կէլմիշ , վէ միւշարիլէյհ Կ-Բաթրիգտէն մազհարը թալթիֆ օլարագ , Ծայրագոյնըրդ րիւթպէսինէ թէրֆի գըլընմըշ տըր : Օ Թարիխտէ , քէնտի Վիճակտօրը օլան րիւթպէ . Կ-Բաթրիգ էֆ . հազրէթլէրինին Եպիսկոպոսլըգ րէսմը Թագտիսինտէ հաղըր պուլունտուղը կիպի , թէսատիւֆաթը ղարիպէտէն օլարագ , պու քէրրէ տախի Տէրսաատէթտէ , քէնտի եէնի Վիճակտօրը Գեր . Գօյունեան Պետրոս Գերպապայտօրըն Եպիսկոպոսլըգ Թագտիսի րէսմինտէ հաղըր պուլունմագ իգպալ ու Թալիինէ մազհար օլարագ , պէլքի պու պիրը եաղըր օլուրսա , միւմաիլէյհ էնէրի Եպիսկոպոս րէֆագաթինէ , Մըսըրա ավտէթ խաէճէք տիր :

Վրույրեան Գերյայրգիլինին պուրատա էվվէլ Տէրսաատէթէ կէլմէ՝ թէզաքիւրը հալա իչին օլտուղը կիպի , պու քէրրէ տախի այնի սէպէպլէ կէլմիշ տիր :

⁂ Շէհրիմիզտէ պուլունան Իզմիր Լաթին սէրէքիւբօբոսու Մօնս . Մարէնկօ ճէնապլարը՝ տիւն Կ-Բաթրիգխանէյէ կէլէրէք , Կ-Բաթրիգ րիւթպ . էֆ . հազրէթլէրիյլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր :

⁂ Մօնս . Թաչչի ճէնապլարինին վէքիլի Մօնս . Փօրկօմանէրօնըն եէվմը մախսուսը օլտուղընտան , բազար իրթէսի կիւնիւ Կ-Բաթրիգ րիւթպ . էֆ . հազրէթլէրի Թարաֆընտան՝ Գերյ . Գէորգ Գերպ . Թէրզիպաշեան իլէ Գեր . Ցովսէփ Վ . Ճամճեան՝ միւմաիլէյհի զիեարէթ վէ թէպրիք իթմիշլէր տիր :

ԽԱՐԻՃԻՒ

ԻՆԿԻԼԹԵՐՐԱ, ՖՐԱՆՍԱ, ԻՍՊԱՆԻԱ

Ալման մուհարրիրը մէչհուրը Մ . Շիման , Ֆրանսա իլէ Իսպանիանըն իթթիֆագը հագգընտա էնճէ պէօյիւք պէօյիւք պէեանաթտա պուլունմըշ տըր : «Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա , պու էնճի իթթիֆագ իլէ , Ալմանիայը եալընըզ պրագմագ բօլիթիգասընա տէվամ խաթէօրլար . Ֆագաթ պու մուամէլէ՝ Ալմանիա վէ Ֆրանսանըն միւնասէպաթընը իսլահէ մէտար օլամազ» տիեօր , վէ պատէհու պաշ վէքիլ Մ . Պիւլօվըն նոյ . 14տէ իրատ իթտիկի նութգը տէրխաթըր իտէրէք , շէօյլէ իլավէ խաթէօր . «Ֆրանսա միւքէլլաֆընըն էլտէ իթմէկէ չալըշտըգլարը պու բօլիթիգանըն թէէմինաթը՝ մուխաթարատան արի տէյիլ տիր . պունուն ճիհաթի իխթիլաֆաթտա նէթիճէի ֆիիլիյէսի օլաճաղընը զանն իթմէք՝ թէխայէիւլաթ տըր : Պու թէէմինաթ մուահէտէլէրինտէն պիրինճիսի օլան Ինկիլթէրրա վէ Ճաբօնիա մուահէտէսինին նէթիճէսի , Պրէնսի Նապոլէոնըն զէմանընտան պէրի միսլի կէօրիւլմէմիշ գանլը պիր մուհարէպէ օլմուշ տըր : Իշպու էնճի մուահէտէնամէլէրին մանէտասընը քէշֆ խըլըմէյիզ , ֆագաթ սայլէր՝ Ջինկիլէրին քէնտի սիւչմէնլէրինի գօրգութմագ իչին քեաղըտ իւզէրինտէ չըզտըգլարը ամէլիա րէսիմլէրինի խաթըրըմըզա պրագմագտա տըր : Լաքին հէր հալտէ պունլար , Լա Հէյ Գօնֆէրանսը իչին խայըրլը պիր պաշլանկըճ տէյիլ տիր :» Մ . Շիման , պու էնճի ահտնամէլէրին ագտը սէպէպլէրինի՝ Ինկիլթէրրանըն վէ Ֆրանսանըն տախիլի բօլիթիգալարընտա արամագ լազըմ օլտուղընը զանն խաթէօր , վէ տիէօր քի , «Ինկիլթէրրա՝ թէվէսսիւ բօլիթիգասընըն իֆրաթը վարմասընտան , վէ Ֆրանսա տախի՝ Գօնկօն վէ Տէլգասէնին բօլիթիգասը նէթիճէլէրինտէն սըգըլըեօրլար : Իքիսի տէ , պու չարբըգ [illegible] նէ իթթիֆագ իչին խարիճի բօլիթիգատա մուվաֆֆագըյէթլէր էլէ կէչիրմէք իսթէեօրլար :»

ԼԱ ՀԷՅ ԳՕՆՖԷՐԱՆՍԸ

Պէրլինէր Ցայթունկ ղազէթասընըն մուխապիրի՝ Գօնֆէրանստա Ավուսթրիա հէյէթը մուրախխասասընընտան Բրօֆ . Լամաշ իլէ կէօրիւշմիւշ , վէ միւմաիլէյհ՝ «Շիմտիյէ գատար մէվզուի միւզաքէրէյէ գօնուլան մատտէլէրտէն հիչ պիր չէյ պիլմէեօրում քի , Ավուսթրիա՝ Ալմանիա իլէ գաթիյէն հէմէֆքեար օլմասըն» տէմիշ , վէ զամանըմը պահրիէ հագգը մէսէլէսինտէ , Ավուսթրիանըն , էֆքեարը սէրպէսթիյէտէն ասլա չաչմամաճաղընը պէեան իթմիշ տիր : Բրօֆ . Լամաշ՝ մուհասէրէի պահրիէ մատտէսինտէն տախի պահսլա , տէմիշ տիր քի , «Խանըի մուհարէպէտէ Թրիէսթէ լիմանը գօլայճա մուհասէրէ ալթընա ալընամազ : Օ լիմանը մուհասէրէյէ գարշը միւտաֆաա իթմէք իչին գարատա տախի թէտպիրլէր իթթիխազ օլունապիլիր : Պու մէսէլէլէրտէ վէ տիւնաւըն ուլումինինին թէէսիրիյէսի իչին տէվլէթլէրէ գարշը գուվվէյի ճէպրիյէ խուլլանըլմինըն թահտիտի մէսէլէսինտէ ,Ավուսթրիա՝ Գօնֆէրանսըն միւզաքէրաթընտա բէք տէ ալէյհտար տէյիլ տիր , վէ պիր կէօնա հարէքէթի չէտիտէ իթթիխազ իթմէկէ սէպէպ եօգ տըր : Վագըա ճէնուպը Ամէրիգատա վէ խուսուսա Արժանթինտէ Ավուսթրիանըն պէօյիւք մէնֆաաթլարը վար տըր , լաքին չիմտիյէ գատար պունլարա ղարար կէլմէմիշտիր :» Բրօֆ . Լամաշ՝ Թահտիտը Թէսլիհաթ հագգընտա պահս խըլըրքէն , Ինկիլիզ օլմայան տիկէր մուրախխասլար կիպի , գայտը իհթիեաթէ ֆէվգէլատէ րիայէթ իթմիշ , ֆագաթ պու մէսէլէ , պիլ խըմէշարէ էօյլէ պիր Թարգըտա խիթամ պուլմալը տըր քի , Ինկիլիզ մուրախխասլարը՝ խօշնուտսուզ սուրէթտէ

մէմլէքէթլէրինէ ավտէթ իթմէմէլի տիրլէր» տէմիշ տիր ։

⁂ Լա Հէյ գօնֆէրանսընըն իքինճի իճթիմաը ումումիսի , չըգան քէնշէլէրին կիւնիւ ազա օլունարագ , պիր գանուննամէ իմզալամըշ տըր քի , պաշլըճա մատտէլէրի պէր վէճհի աթի տիր ։

Մատտէ 1.— Իքինճի սուլհ գօնֆէրանսը՝ 1899տա ազա օլունան պիրինճի գօնֆէրանսըն մուահէտէնամէլէրինի իմզալաեան տէվլէթլէրին մուրախխասլարընտան վէ խուսուսի վէքիլլէրինտէն թէշքիլ օլունմըշ տըր ։

Մատտէ 2.— Գօնֆէրանս , քէնտի գալէմինի թէշքիլ իթտիքտէն սօնրա , բրօկրամընտաքի մէսէլէլէրի թէտգիգ իթմէք իւզրէ գօմիսիօնլար թայինին իտէճէք տիր ։ Մուրախխասլար , միւնասիպ կէօրիւրլէր իսէ , պու գօմիսիօնլարըն ճէտվէլլէրինտէ քէնտի իսիմլէրինի գայտ իթտիրէպիլիրլէր , վէ գօմիսիօնլարա տախի խուսուսի մուրախխասլար կէօնտէրէպիլիրլէր ։ Հէր գօմիսիօն քէնտի րէյիսլէրինի , րէիսի սանիլէրինի , վէ բաբօրթօ թանզիմինէ մէմուր օլաճագլարընը թայինն իտէր , վէ մուավին գօմիսիօնլար թէշքիլ իտէպիլիր ։

Մատտէ 5.— Գօմիսիօն իշէ պաշլատըգընտա , պիր հէյէթը թահրիրիյէ թէշքիլ իտէճէք , վէ պունըն վազիֆէսի՝ գօնֆէրանստա գարարկիր օլան մուհարրէրաթը թէրթիպ իթմէք , վէ պունլարըն սուրէթը թանզիմինէ գաթի պիր շէքլ վէրմէք օլաճագ տըր ։

Մատտէ 8.— Գօնֆէրանս թարաֆընտան միւզաքէրէյէ գօնաճագ հէր գարար խախստ արզու՝ պէլքումում մաթպու օլարագ րէյիսէ թագտիմ գըլընմալը տըր ։

Մատտէ 10.— Էհալի , ումումի ինթիմալէրատէ , րէյիսին րուխսաթը իլէ վէ պաշ քիաթիպին թէվզի իտէճէկի պիլէթլէր իլէ հազըր պուլունապիլէճէք տիր ։ Րէյիս՝ իսթէտիկի ինթիմալը գապալը իլան իտէպիլիր ։

Մատտէ 17.— Գօնֆէրանս միւզաքէրաթընտա գուլլանըլաճագ լիսանը րէսմինին ֆրանսըզճա օլմասը գապուլ օլունմըշ տըր ։

Շիլիտէ քէայինն Սանթիակօտան Ցնս. 24 թարիխլիյէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ , Բասիֆիգ Սէթմ գումբանիասընըն Սանթիակօ վաբօրը՝ տէհշէթլի պիր պօրաեա թութուլարագ , գարաեա օթուրմուշ տըր ։

Թայֆա իլէ պիլճիւմլէ եօլճուլար ,—իքի քիշիտէն մաատա ,— գարգ վէ նապէտիտ օլմուշլար տըր ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Հալէպ միւթէսէրրըֆընտան Սայիտզատէ Մուսթաֆա բաշաեա պալէա , Տէօրտիւնճիւ (Էրգինեան) Օրտուի Հիւմայունու լէվազըմ տաիրէսի պիրինճի չիւպէսի մուտիր մուավինի Տէրվիշ Րիֆաթ էֆ.յէ ալէա սանիսի րիւթպէլէրի. Տէրխասաէթ Գիրտալէթ մահքէմէսի միւտտէի ումումիլիկի՝ Տէրխասաէթ Իսթինաֆ մահքէմէսի ազասընտան Սատրէտտին պէյէ , Տէրխասաէթ Իսթինաֆ մահքէմէսի ազալըղը՝ Իւսկիւտար Գիրտալէթ մահքէմէսի միւտտէի ումումիսի Իհսան պէյէ , Իւսկիւտար Գիր. մահքէմէսի միւտ. ումումիլիկի՝ Տէրխասաէթ Իքինճի մահքէմէսի Թիճարէթ ազասընտան Սատըգ պէյէ , Տէրխասաէթ Իքինճի Թիճարէթ մահքէմէսի ազալըղը՝ Իւսկիւտար Գիր. մահքէմէսի ազասընտան Սանիհ պէյէ , Իւսկիւտար Գիր. մահքէմէսի ազալըղը՝ Մահքէմէի Թէմիիզ պաշ միւտտաիի ումումի մուավինլէրինտէն Ալի Րիզա պէյէ , Մահքէմէի Թէմիիզ պաշ միւտտաիի ումումի մուավինլիկի՝ Տէրխասաէթ Գիր. մահքէմէսի Իքինճի Հուգուգ տաիրէսի պաշ քէաթիպի Ճէվտէթ էֆ.յէ թէվճիհ. Ավստրիանըն Տէրխասաէթ սէֆիրի Մ. Մարքի Բալլավիչինին պիրատէրինէ 1ինճի , իւչ մախսուսընա 3իւնճիւ , Տօգթ. Ֆօթիատիս էֆ.յէ 1ինճի , Մէճլիսի մէպուսի Թըպպիէ ազասընտան՝ Մէքթէպի տաբիէյի Շահանէ խասթախանէլէրի միւֆէթթիշի Արիֆ բաշաեա 2նճի , Բուլխանըն Տէրխասաէթ սէֆարէթի իքինճի քէաթիպի Մ. Օնուեա 3իւնճիւ Մէճիտի , Խարբէրթ գալէմի մախսուս միւտիր մուավինի Նիհատ պէյէ 3իւնճիւ Օսմանի , Տէրխասաէթ Ավստրիա-Մաճար սէֆիրինին հէմշիրէսի գօնթէս Լիւբէյէ 1ինճի Շէֆգաթ նիշանլարը , Իսքէնտէրիէ Րուսումաթ նազըրը Ապտիւլ Մուհսին էֆ.յէ կիւմիւշ Լիագաթ միտալեասը իհսան .

⁂ Մէքթէպը Թըպպիէյի Շահանէ ֆէննէ վէքալէթէ մուավինի թապիպ միրալայ Սաիֆ Տէրվիշ պէյէ 2նճի Մէճիտի , Եօզգատ Էրմէնի միրխասաը բաեիպ Տիմաքօսեան Խորէն էֆ.յէ 3իւնճիւ Մէճիտի , Գրուսսա խախամպաշըսը Մօշէ պինը Հայիպ էֆ.յէ 3իւնճիւ Մէճիտի նիշանլարը իհսան պույրուլմըշ տըր ։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Իրան շահը Մէհէմմէտ Ալի շահ հազրէթլէրինին սամսայիի հիւքիւմէթէ գուտուրտըգը միւթէքամմէլին օլան Նամէյի Շահիյի թագտիմ իչին մէմուրէն Տէրխասաէթէ կէլմիշ օլան Միւէյէտ էս Սալթանէ էֆ.լէ Միրզա Րիզա խան հազրէթլէրի՝ Իրան սէֆիրի քէպիրի բրէնս Միրզա Րիզա խան հազրէթլէրի ալէյհիթի վէ մայիյէթլէրի պէրապէր , մէրասիմը միւթատէ իլէ բագ կիտիւր. Սէրայ արապալարըյլա վէ խասսէթէն կէօնտէրիլմիշ օլան Թէշրիֆաթճըլար իլէ , րէսմի խինֆօրմալարընը կիյինմիշ օլտուղլարը հալտէ , Մապէյնը Հիւմայունա պիլաղլիմէ , չէրէֆթարտուր պույրուլան իրատէի սէնիյէ մուճիպինճէ , սալտէթը րէսմիյէ հուզուրը հազրէթը Բատիշահիյէ գապուլ օլունմըշլար տըր ։ Հէյէթը մախսուսէ րէյիսի միւշարիլէյհ Միրզա Րիզա խան հազրէթլէրի , պու էսնատէ , համիլ օլտուղը Նամէյի Շահիյի խաքիբայը Շահանէյէ թագտիմ իլէմիշ վէ իթիֆամը Շէհրիարիյէ մազհար օլմուշլար տըր ։ Պու սըրատա Խարիճիէ Նազըրը Թէվֆիգ բաշա հազրէթլէրի տախի հուզուրը հազրէթը Բատիշահիտէ պուլունմըշլար տըր ։

Օ կիճէ , հէյէթը մախսուսէյէ , սէրայը Հիւմայունտա միւքէմմէլ պիր զիաֆէթ քէշիտէ պույրուլմըշ , վէ պունտա Սատըազամ , Ատլիէ Նազըրը , Սէրասքէր բաշա , Գահրիէ Նազըրը , Շուրայի տէվլէթ րէիսի , Խարիճիէ վէ Տախիլիէ Նազըրլարը , Թօբհանէ միւշիրի , Մալիէ , Թիճարէթ-Նաֆիա , Մաարիֆ Նազըրլարը , Էվգաֆ Նազըրը վէքիլի վէ Սատրէթթիւզմա միւսթէշարը հազարաթը , սէֆարէթ մէմուրլարը վէ Մապէյնը Հիւմայուն մէմուրլարը տավէթլի օլարագ հազըր պուլունմըշլար տըր ։ Էրթէսի զիաֆէթտէ Մապէյնը Հիւմայուն միւզիգասը կիւզէլ բարչալար թէրէննիւմ իթմիշ տիր ։

Զիաֆէթին խիթամընտա , հէյէթը մախսուսէ վէ տիկէրլէրի Խաս պահչէ արապալարըյլա իէրլէրինէ ավտէթ իթմիշլէր տիր ։

Տիւն ագշամ տախի Տէրխասաէթ Իրան սէֆիրի վէ սէֆարէթի ֆէվգէլատէ իլէ չէհրիմիզէ կէլմիշ օլան Միրզա Րիզա խան հազարաթը Մապէյնը Հիւմայունտա ավտէթ պույրուլարագ , Թատմաս պուլունտուգտան սօնրա , սուրէթը ղայրը րէսմիյէտէ հուզուրը հազրէթը Բատիշահիյէ գապուլ օլունմըշլար տըր ։ Սէֆիրը ֆէվգէլատէ Միրզա Րիզա խան հազրէթլէրի , ճումա իրթէսի կիւնիւ Տէրխասաէթտէն ավտէթ իտէճէկինտէն , ռասմի վէտայը իֆա իլէմիշ վէ Տէրխասաէթտէ պուլունտըգլարը միտտէթճէ թարաֆը հազրէթը Բատիշահիտէն իգզալ պույրուլան ինթիֆաթը Սէնիյէտէն տօլայը պէեանը թէշէքքիւրաթ իթմիշ տիր ։

Գատէհնու , կէլտիքլէրի կիպի , Խաս ատաբալարընա րաքիպէն ավտէթ իլէմիշլէր տիր ։

—Իրան հէյէթը մախսուսէսի , տիւն , միւհիմմատը վէ սէֆարէթ պաշ թէրճիմանը իլէ պիրլիքտէ Գօղազ-իչինէ աղիմէթլէ , Ալմանիա , Ֆրանսա , Ինկիլթէրրա , Ավստրիա , Իթալիա վէ Ամէրիգա սէֆարէթխանէլէրինէ ուղրաեարագ , գարթ տը վիզիթ պրագմըշ տըր ։ Պատէհու Պապը Ալի իլէ Պապը Սէրասքէրի վէ Ատլիէ , Տախիլիէ , Մալիէ , Էվգաֆ , Թիճարէթ-Նաֆիա , Մէարիֆ վէ Շուրայի տէվլէթ տաիրէլէրինէ պիլ-աղիմէ , գարթ տը վիզիթ պըրագմըշ տըր ։

Գունտան սօնրա Իրան սէֆարէթխանէսինէ կիտէրէք , սէֆիր հազրէթլէրի թարաֆընտան վէրիլէն չայ զիաֆէթինտէ հազըր պուլունմըշ տըր ։

Իրան հէյէթը մախսուսէսի , Շահ հազրէթլէրինին սամսայիի հիւքիւմէթէ գուտուրտըգը Եունան վէ Րումանիա գրալլարընա տախի թէպլիղ մէմուր օլտուղընտան , պուրատան Աթինաեա վէ Պիւքրէշէ կիտէճէք տիր ։

—Շէհրիմիզտէ պուլունան Իրան հէյէթը մախսուսէսի , բազար իրթէսի կիւնիւ Խարիճիէ Նազըրը բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան Ասեա-բաշատա քէային գօնագլարընտա վէրիլէն զիաֆէթտէ հազըր պուլունմըշ տըր ։

—Հէյէթի մէզքիւրէ օ կիւնիւ Համիտիէ խասթախանէսինի զիեարէթ իթմիշ վէ կէօրտիւկէն ատաը ինթիզամ վէ միւքէմմէլիյէթտէն տօլայը պէեանը թագտիր իլէմիշ տիր ։

—Տէվլէթը Ալիյէ իլէ Րումանիա արասընտա ագտը գարարլաշտըրըլմըշ օլան Թիճարէթ մուգավէլէնամէլէրի միւզաքէրաթընա ալաֆ. Ցլա. 1տէ պաշլանաճագ տըր ։

—Պիր գաչ կիւնտէն պէրի շէհրիմիզտէ պուլունան Ֆրանսանըն սապըգ Պահրը Սէֆիտ տօնանմասը պաշ գումանտանը ամիրալ Ֆուրնիէ , տիւն Իզմիրէ կիթմիշ տիր ։

—Ալմանիա սէֆիր վէքիլի՝ բազար իրթէսի կիւնիւ , Էպախէլի րէսմիյէսինի կիյինմիշ օլտուղը վէ րէֆագաթընտա սէֆարէթ պաշ թէրճիման պուլունտուղը հալտէ , պապը Վիւքէլայի ֆիխամ հազարաթընա խիտաէի զիեարէթ իլէմիշ տիր ։

—Պանգը Օսմանի միւտիրը ումումիսի Մ . Տըֆէս՝ տիւն սապահ Քէօսթէնճէ թարիքիյլէ Բարիզէ միւթէվէճճիհէն Տէրխասաէթտէն հարէքէթ իթմիշ տիր ։

—Օսմանլը պանգասը տիրէքթօրլարընտան Բանճիրի պէյ հազրէթլէրի , եագընտա , գայլըգլարա տէվամ իթմէք իւզրէ Վիէնապատէնէ աղիմէթ իտէճէք տիր ։

—Մէրսինտէ մէյտանա չըգարըլան պազըր մատէնինին քէշֆի իչին մահալլինէ պիր ֆէննի մէմուր կէօնտէրիլէճէք տիր ։

‖ 22 ‖

ԽԷԹԱ

ԳԷՕՑԻՒՔ ՐԱԳԻԳԷ

Ժան Մանֆրէտ , Ինկիլթէրրատան՝ գէլէճի թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան իշպու մէքթուպը էլինէ ալըրըլնտա , օ տէրէճէ տիթրէմէլէ պաշլատը քի , մէքթուպը էլինտէն պրագըր , վէ քէնտիսի տէ , տեազատ ատըմտեա թազամթը գայմանարագ , գարեօլատը էօնիւնտէքի սէյահ այը բէօսթէքիսի իւզէրինէ տիւշտի ։ Զագաթ պիր ազ սօնրա , պիննիհայէ ճէսարէթինի քէսպ իտէրէք , գարֆը եըրթտը , վէ տամարլարընտաքի գան պուզ քէսիլմիշ օլմասընա րաղմէն , մէքթուպըն աթիտէքի միւնտէրիճաթընը սօնունա գատար օգուեապիլտի ։

«Սէվկիլիմ ,

«Ավտէթ իտիեօրում ։

«Եարըն , սալը ագշամը , պու մէքթուպը ալաճագըն . պէն տէ իրթէսի չարշէնպէհ կիւնիւ , ալէսէլպահ սաատ գալքաճագըմ ։

«Լը Գարթէլ պէնի էնտիշէյէ տիւշար իտիեօր ։ Գանտա հիչ պիր շէյ եազմամասընը բաղմէն , ֆէնա պիր իշէ թէշէպպիւս իթմիշ օլմասընտան տօլայը գօրգուեօրում . պու իշ՝ վաքի պիր տօլանտըրըճըլըգ տա օլմասա , քէնտիսի իչին տէհշէթլի նէթիճէլէրի մուճիպ օլապիլիր ։

«Գէեանէ հաճէթ օլմատըը իւզրէ , պու պապատէ գէվճէսինէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէ ։

«Գիչարէ գատընճըղազ , գէվճէսինին գայպուպէթինտէն տօլայը գաթէն խայլի քէտէրէ տիւշար օլուեօր ։

«Գէլէքի տէ պէնիմ էնտիշէլէրիմ պիհէսաս տըր ։

«Գունտուպա պէրապէր , պէնտէն գաչըրտըղը իչին ֆիքրիմ տահա րահաթ տէյիլ տիր ։

«Գուբասսու հէր հանկը միւէսսիսէ իլէ իճրայի մուամէլէ իտիեօր իսէ , պունտան Բարիզտէ պիր շիւպհէսի վար տըր ։

«Էկէր Բարիզտէն ալընաճագ մալիւմաթ՝ Լօնտրանըն մալիւմաթըյլա մութապըգ կէլիրսէ , իգթիզա իտէն թէտապիրլէրի իթթիխազ իտէճէյիմ ։

«Խուտի ավտէթիմ , եարըն սապահ կէօրիւշիւրիւզ ։

«Սէնի վէ էվլատլարըմը տէրաղուշ իտէրիմ ։ Սիզ , պէնիմ էն սէվկիլիլէրիմսինիզ ։

«ՍԷՆԻՆ ՖԷՐՆԱՆՏԸՆ»

Ժան , պու մէքթուպը օգուտուգտան սօնրա , բարմագլարը , քէաղըտըն իւզէրինտէ , գանն իսէրինինգ քի չէքիլմիշ քէաղըտը պիւգտիւ , վէ սօնրա թէքրար տիւզէլէրէք , մէքթուպը պիր տահա օգուտու ։

Էվվէլէ , Ֆէրնան պիր գաչ սաաթտան օրատա պուլունամաեաճագընտան , պիւթիւն նամուսը , հայսիյէթի մահվ օլաճագ իտի ։

Մատամ Մանֆրէտ , օ տազգտաեա ատէթա պիր սամէմէ պէնզէեօրտը ։ Աեագտա տուրմուշ , պաշընը եօգարը գալտըրմըշ վէ կէօզլէրինի տիգ տիգ գարշըսընա աթֆ իթմիշ իտի ։ Հասըլը չէհրէսի սէրթ վէ ղարիպ պիր շէքլ ալմըշ իտի ։

Նակեահ պաղըշընին իչինտէն պէքճի քէօբէյին հավլամասընը իշիտմէքլէ , մէզպուրէ քէնտինի թօրլատը , մէքթուպը ճէպինէ դօյտու , սատտան տիւշարը չըգտը , մէրտիվէնտէն էնտի վէ եէնի պիր տէհշէթէ կիրիֆթար օլմուշճասընա աճէլէթէն հավլուտէն կէչտի ։

Հայվան , վագըտա չօգ ագշամ հավլար իտի իսէ տէ , պու տէֆաքի հավլամասը՝ խանէ խալգընը ուեանտըրապիլիր , վէ չունքի պունուն նազարը տիգգաթընը ճէլպ իտէպիլիր իտի ։

Կէնճ գատըն , հայվանըն գուլիպէսինէ կիտէրէք ,

— Սու՛ս , տէյի էմր իթտի ։

Մէզպուրէնին սէսի օ մէրթէպէ ամիրանէ իտի քի , հայվան իրրըլտամարագ իթաաթ իթտի ։ Լաքին պաղըը օլտուղը եէրտէն չէօղիւլտիւքլէնտէ , մէզքիւր քէօբէկ բավիլեօն թարաֆընա գօշմագ իւզրէ , ագ գալտը քի էլինտէն գաչաճագ իտի ։

Ժան , հայվանը թամամընտան թութթու , վէ հավլամասընա տէվամ իթմէք իսթէտիկի հալտէ , կիւճ իլէ էվէ կէօթիւրէպիլտի , վէ հավլիյէ սօգուպ , — Գուբասա տօ՛ր վէ ուեօ՛ւ , տէտի ։

Հայվան , քէնտիսինէ ,եէրինտէն գըմըլտամամագ վէ սիւքիւթ իթմէք էմրի վէ-

—Ա. ամատաա ինչա օլունան իլլիք վէ ըլկ ֆառըլիկասընըն թէէսսիւսաթը խաթիրասիյէսինէ միւթէալլիգ օլարագ Եվրօպատան ճէլպ օլունաճագ ալէտլէ վէ էտէվաթըն կէօմրիւք ռէսմինտէն մուաֆ օլմասընա իրատէի սէնիյէ սատըր իյլէնմիշ տիր։

—Շիրքէթի Խայրիէ մէճլիսի իտարէսինճէ 322 սէնէսի իչին պէհէր հիսսէ սէնէսինէ ալըրըր օտանըր լիրասը թէմէթթիւ վէրմէք գարարլաշտըրըլմըշ տըր։ Շիմտիյէ գատար, 321 սէնէսինտէն պաշգա, պէօյլէ պիր լիրա թէմէթթիւ վէրիլտիկինին էմսալի օլմամըշ տըր։ Պու խէ, Շիրքէթին կիւնտէն կիւնէ իւլաւ վէ թէրագգըսընա տէլալէթ իթմէքտէ տիր։

—Բօրրիւ իլէ Այիաթէֆանօս արասընտա իշլէէն վաբօրլար իչին, Ախըր-գաբուտա տախի պիր իսկէլէ ինշա խաթըլէճէք տիր։

—Պէյօղլընտա Ալմանիա խաստախանէսինին թէվսիի իլէ չօճուգլարա մախսուս պըրճա պիր տաիրէ ինշասընա գարար վէրիլմիշ, վէ պունըն իչին Եվրօպատան կէթիրիլէճէք էշեանըն պիլա ռէսմ կէօմրիւքտէն կէչիրիլմէսի խուսուսը՝ Ալմանիա սէֆարէթխանէսինճէ իլթիմաս խաթըլմըշ տըր։

—Տիւնտունը ուսուլի մէճլիսի իտարէսինտէ Ալման սաֆիրի վէքիլի Մ. Թէսլոա՝ բագար իրթէսի կիւնիւ Պէրլինտէն Տէրիսաատէթէ կէլմիշ տիր։

—(Մալիէ նէզարէթինտէն). Պազը մահէլլէրտէ տէլիք վէ թէմասստան սիլինմիշ օլան, ֆագաթ իւգերլերինտէ Օսմանլը սիքքէլէրինտէն օլտուղընա տէլալէթ խաքճէք ասար կէօրիւլէն մէճիտիյէլէր՝ Մալ սանտըգլարընճա վէ պիլճիւմլէ միւէսսէսաթը մալիյէճէ գապուլ խաթըլմէքտէ օլտուղը հալտէ, պազըլարը Թարաֆընտան պունլարըն ալընմասա թէրէտտիւտ խաթըլտիկի անլաշըլտըղընտան, վէ տէվայիրը տէվլէթճէ վէ պիլճիւմլէ միւէսսէսաթը մալիյէճէ գապուլ օլունան մէզքիւր սիքքէլէրին ալընըպ վէրիլմէսինտէ թէրէտտիւտ կէօսթէրիլմէսի ճայիզ օլմատըղ, պու խուսուստա ճէլպը մէնֆաաթ մագսատը միւհթէքիրանէսիյէ միւշքիլաթ իրգա խաթէնլէր հագգընտա թէրէթթիւպ խաթէն մուամէլէի նիզամիյէնին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան, քէյֆիյէթ մալիւմ օլմագ իւզրէ իլանընա իպթիտար գըլընտը։

—Պիլումում ֆէրագ վէ ինթիգալ խարճլըր մուամէլաթընտա, վիլայէթլէրտէ վալի, մութէսարրըֆ, միւհասէպէճի վէ մութէսարրըֆ միւտիրլէրինտէն, վէ սանճագլարտա միւթէսարրըֆ, միւհասէպէճի, տէֆթէրխանէ մէմուրլարընտան, վէ գազալարտա տախի գայմագամ, մալ միւտիրի, թապու քեաթիպլերինտէն միւրէքքէպ պիրէր հէյէթ մարիֆէթիյլէ իճրա խըլընմէսի ուսուլ իթթիխազ գըլընմըշ տըր։

—Թօգատտան Յիս. 5 Թարիխլէ խավրլըմըշ տըր. «Պու սէնէ գըշըմըզ չիտտէթլի օլտու։ Իլք պահար տա կէճ կէլտի։ Ապրիլտէ խավագ խավամատը։ Մայիստէ ազ խագալ։ Մահսուլաթ՝ մէհմուտ օլունաճագ հալտէ տէյիլ տիր։ Թօգատ, Զիլէ վէ Ամասիատա գուրագլըգ օլտուղընտան, պուղտայ, արբա վէ ուն ֆիաթլարը եիւզտէ 40 իւսթէ գօյմըշ տըր։»

—Պուլկարիսթան բրէնսինին՝ բրէնս տը Սագս-Գօպուրկ իլէ էվլէնէճէկի հավատիսի՝ Սօֆիատան պաթէլէկրաֆ թէքզիպ իտիլմիշ տիր։

—Պունտան ազտէմ, Բրիչօվա ճիվարընտա Թարնիգա նամ մահալլտէ Բէթրօ, Տօտա Միթրօ վէ Նիգօլա Սլօշա նամ իւչ չախա՝ Թրայգօ Միլօ Սավա իլէ զէվճէսի Եանգայը վէ իւչ էրքէք էվլատլարը՝ Սթանօ, Տէթգօ վէ Աբօսթօլ իլէ գըզլարը Սօլուգայը պիլա էսպապ գաթլ իթմիշլէր տիր։ Տէրտէսթ օլունան մէրգումլարըն իւչլէրի՝ ըշղէատան Բէթրօ իլէ Տօտա Միթրօ՝ ախսչար օլտուգլարը խաստալըգտան վէֆաթ իթմիշ օլուպ, խալընըզ Նիգօլա Սլօշա հաքքընտա գալմըշ օլտուղը հալտէ, մէրգում, քէնտիսինի վէ արգատաշլարընըն ճէզասընը չէքմէք իւզրէ պաբրատէ սէնէլէ խապս օլունմըշ տըր։

—Իսթանպօլտա Սուլթան-համամընտա մագազալարը օլան Միսաք վէ Հրանտ Խաչէրեան իֆլաս իթմիշլէր տիր։

—Էվվէլքի կիճէ Իւսկիւտարտա Բաշլըմանընտա սիկօրթալը տաշալ պիր խալրտան խանկըն զուհուր խաթ, 3 խաւ խանմըշ տըր։

—Բէօմիւր խիւքլիւ օլարագ, Զանկուլտագտան չէհրիմիզէ կէլմէքտէ օլան Սօֆիա նամ Եունան վաբօրըլա պուղտայ համուլէսիյլէ Օտէսատան ճէնօվայա կիթմէքտէ օլան Միքէլ Անճէլօ նամ Իթալիա վաբօրը պէյնինտէ Գարատէնիզ պօղազընտա պիր միւսատէմէ վուգու պուլուպ, իքինճի խայլի սագաթլանմըշ, վէ բոմբորքէօր վաբօրլարը վասըթասըյլա լիմանըմըզա կէթիրիլմիշլէր տիր։

—Սամաթիատա ինշա խաթըլմէքտէ օլան Եէնի Եիւքլէտէ չալըշան ըրէնչպէր Իպրահիմին իւզէրինէ պէօյլէ պիր տիրէք տիւշէրէ, պիչարէ ֆէնա սուրէթտէ մէճրուհ օլմուշ վէ տէրհալ խաստախանէյէ նագլ խաթըլմըշ տըր։

—Կէչէն կիճէ Չէնկէլքէօյյիւնտէ, Պէյօղլը Ճէզա մահքէմէսի քեաթիպի Հաճի Սըտգը պէյին խանէսինէ խըրսըզլար կիրէրէք, պիլճիւմլէ զիգիմէթ էշեայը աշըրմըշլար տըր։

—Ծիատէթէ խիրմի կիւնտէն պէրի խումուրճագտա Եէնի վուգուաթ օլմատըղը ճիհէթլէ, Մամուրէթ իւլ Համիտէ իլէ էվլէճէ տախիլ օլտուղը հալտէ, պու իֆի մահէլ պէյնինտէքի Հիճազ սէվգիյէլէրինտէն կէլէնլէրէ գարշը մէվգու գարանթինանըն լաղվըյլա, խալընըզ կէլէնլէրին սըհհիէ թագայիտի օլան իլք մէրքէզտէ մուայէնէլէրի թիւրպէլէյէ Թապի թութուլմասընա, վէ Պասրատա ահվալը սըհհիէ պէր քէմալ օլտուղընտան, չէհրը մէզքիւրտէն չըգամլար հագգընտաքի թէտապիրի սըհհիէնին տախի իլղասընա Մէճլիսի սըհհիէճէ գարար վէրիլմիշ տիր։

—Մէարիֆ նէզարէթինէ մէրպութ քեաֆֆէյի մէքթէպլէրտէ չակիրտան արասընտա գըզամուգ, գըզըլ, թիֆօ, չիչէք վէ սաիրրէ կիպի պուլաշըգ պիր խաստալըգ զուհուրինտէ, մէքթէպ խարէ վէ հէյէթը Թալիմիյէլէրի Թարաֆընտան իյֆասը լազըմ կէլէն մուամէլէ վէ իթթիխազ օլունաճագ թէտապիրըլէրի միւպէյյին նիզամէթը միւշտարիլէյհա հէյէթը սըհհիյէսինճէ պիր Թալիմաթ գալէմէ ալընարագ, պունըն քեաֆֆէ նիւսխալէրինին պիլճիւմլէ մէքթէպլէրէ կէօնտէրիլմէսի վէ միւնտէրիճաթընըն Թաթպիգ վէ իճրասընտան միւտիր վէ մուալլիմլէրին մէսուլ Թութուլմալարը գարարլաշտըրըլմըշ տըր։

—Սօն հաֆթա զարֆընտա չէհրիմիզտէ միւխթէլիֆ խասթալըգլարտան 176 քիշի վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Ծուման իրթէսի կիճէսի սաաթ պիր պուչուգ րատտէլէրինտէ Նիշան-Թաշընտա Քեագըթխանէ ճատտէսինտէ, պիրինճի ֆըրգայի Հիւմայունա մէնսուպ միրալայ Խայրի բաշանըն խանէսի ալըրընտան գագաէն հարիգ զուհուր խաթ, մէզքիւր ախըրըն սամանլըղը եանարագ պաթմըըլմըշ տըր։— Աջ սօնրա Սամաթիա բռթասընը ճիվարընտա, Եըմնի քիլիսէսի ագարաթընտան պիր զահվէխանէնին ալթընտաքի քէօմիւրլիւքտէն աթէշ զուհուր խաթէք, մէզքիւր քէօմիւրլիւք վէ գահվէխանէնին պազը մահալլէրի եանմըշ տըր։

—Ֆօնիա վիլայէթինտէ Հայմանէտէ էվվէլքի սապահ խաֆիֆ պիր զէլզէլէ հիսս օլունմըշ տըր։

—Տիւն, Գըզ-գուլէսի աչըգլարընտա Գալլանի Գուլալ նամ Իոնիլիգ վաբօրը, հուպուպաթ խիւքլիւ օլարագ Տէրսաատէթէ կէլմէքտէ օլան պիր մավունայա չարբմըշ վէ մավունա օ անտէ պաթմըշ իսէ տէ, ըչինտէ իլէ Թայֆասը կիւճ հալ իլէ գուրթարըլմըշլար տըր։ Մավունանըն իչինտէքի 150 լիրա գըյմէթինտէ օլան հուպուպաթ քեամիլէն մահվ օլմուշ տըր։

—Տիւն աքշամ Թօպալիատա Թօգաթլեան օթէլի էօնիւնտէ տուրմըշ օլան պիր Թալիգանըն պէյգիրի, պիր վաբօր տիւտիւկիւնտէն իւրքէրէք, քէնտիսինի տէնիզէ աթմըշ տըր։ Պէյկիր պօղուլմըշ իսէ տէ, արապաճը խիւղլէրէք գուրթուլմըշ, վէ արապանըն պիր գըսմը տա գարաճա չըգարըլապիլմիշ տիր։— Զըգան սէնէ տախի պու մահալլտէ պէօյլէ պիր գազա վուգու պուլմըշ տըր։

ՊԱՆԳԸ ՕՍՄԱՆԻ ԻԼԱՆԼԱՐԸ

Սիւզտէ 5 ֆայիզլի Կէօմրիւք Թահվիլաթըընըն Թարիխը Թէէտիյէսի՝ 1901 յուլիոսինէ խատէթ խուէն 30 Ն.ըը գուբօնլարըն պէտէլի՝ 1907 սընէ Յունիօնին 30ը վէ էֆրէնճի յուլիօսին 13իւնէ գատար Թէավիյէ օլունմագ իւզրէ, Օսմանլը պանգասընա իրայէ խաթըլմէսիքի Թագտիրտէ, միւբուրը զըման իթիպարըյլա քէէնլէմէնքիւն հիւքմիւնտէ Թութուլաճաղը իլան օլունուր։

*** 1896 սէնէսի 100տէ 5 ֆայիզլի Օսմանլը Թահվիլաթըընըն՝ Թարիխը Թէէտիյէսի 1901 յուլիոսինէ խատէթ խուէն 10 Ն.ըը գուբօնլարըն պէտէլի՝ 1907 սընէ յունիօնին 30ը վէ էֆրէնճի յուլիօսին 13իւնէ գատար Թէավիյէ օլունմագ իւզրէ Օսմանլը պանգասընա իրայէ խաթըլմէսիքի Թագտիրտէ, միւբուրը զըման իթիպարըյլա քէէնլէմէնքիւն հիւքմիւնտէ Թութուլաճաղը իլան օլունուր։

*** 1880 սէնէսի 100տէ 3 ֆայիզլի Եունան պանգասը Թահվիլաթըընըն սէնէվի ամօրթիսման քէշիտէսինտէ ֆիաթը հազըրէսինէ նիսպէթէն 32 ֆրանգ գատար պիր զիեատ հուսուլէ կէլտիկինտէն, Օսմանլը պանգասընըն՝ կէլէճէք յա. 1տէ վուգու պուլաճագ ամօրթիսման քէշիտէսի իչին ճիւզի պիր իւճրէթէ մուգապիլ Թահվիլաթը մէզքիւրէյի զիեատ Թէսլիմէսինէ գարար վիրիլմիշ իթթիխի իլան օլունուր։

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

	Ղշ.	փր.
Թէվհիտ իտիլմիշ խաճ. ում.	101	39
Րումէլի շըմէնտըֆէրի Ֆր.	155	12—
Օսմ. Սիկրթ. շիրքէթի Լ. Օ.	4	40
Տէրիս. Թրամվայ գուբ.	9	50
» » Թահվ Ֆր.	472	
Րէժի	18	35
Տէրսաատէթ Րըխթըմ	437	50
Տէրգօզ	332	50
Անատօլը շըմէնտըֆէրի գուբ.	17	70
» » Թահ.	513	

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	Ղշ.	փր.
Պէնաղ մէճիտիյէ ֆարգը	107	23
Մէճիտիյէ	100	
Բօլ	91	20
Ֆրանսըզ ալթունը	87	8
Ինկիլիզ լիրասը	109	32
Գըրմըզ	50	
Րուսալը քեաղըտ	8	71

Սահիպը իմթիյազ վէ մէսուլը մուտիրի
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ
ԻԴԱՐԷԽԱՆԷ
Պէյօղլունտա, Թագսիմ ճատտէսինտէ Ն. 65

րիլտիկինի անլատըղընտան, սէնէ իթտաթ իթտի, վէ գարըսընըն էօնիւնտէքի հասըր իւզէրինտէ եաթտը։

Պասէհու կէճէ գատըն, Թէքրար պալչէտէն սիւրիւսիւլ, պու տէֆա, Սիւչէ պուլվարընա նազըր գարուսա գատար իլէրլէտի։

Պու գարու նիմ աչըգ իտի։

Ժան, օլ վագըթ խէսապ կիպի պիր չէյ կէօրտիւկիւնիւ խաթըրլատը. պէլքի պու խէսապ՝ հագըգէթ տէյիլ իտի իսէ տէ, կիթտիքճէ ֆիքրինտէ հագըգէթ չէքլի ալըը։

Ալէն Բօրնիքին էսէր սիւչունիւ սըրասընտա, պիր գատըն, գօլունու քէնտիսիռինէ տօղրու ուզաթմըշ օլարագ, բատիսխոնըն էչիկի իւզէրինտէ կէօրիւնմիւշ, վէ աթըլան գուրշունըն սիւտմանը վէ տէհշէթլիսինէ հէյէճանը արասընտա, Իվօնըն չէհրէսինէ Թէչխիս իթմիշ իտի։

Սահիհէն կէօրտիւկիւ՝ Իվօնըն Թասվիրի մի իտի։

Վագը օլան ֆէճիանըն խալընըզ պիր չահիտի պուլունուպ, օ տա՝ խա Իվօն խախատ պիր տիկէրի իտի քի, գարուսը գաբանմաստան գաչըրպ կիթմիշ իտի։

Ժան, մէզքիւր գարուսը գարշըխաձագ իէրէ, տահա զիյատէ աչըը, վէ պէլքի խարիճտէն քէնտիսինէ եարտըմ պուլուր իւմիտիյլէ, գարանլըգտա էթրաֆը արաշթըրմագ իւզրէ գարուսըն էշիկինտէն-կէչէրքէն, պիրտէն քէնտիսինէ օ տէրէճէ չիտտէթլէ չարբըլտը քի, մէզպուրէն, տիվարա տախանմախա մէճպուր օլտու, վէ իւրբօղ կիպի պավիլիօնըն ապվարը եանընտան սիւրիւնէրէք կէլմիշ օլան պու տաէմ, կէնճինէ եօլ պուլմագ իչին մէրգումէյի պիր Թարաֆա իթթի, քէնտիսի տօգրու ալըընձա, հէման իրի տարմըլար իլէ իւթէրքեամլարը տօղրու սիւրիւչտի։

- Զօգ տէֆա օ Թարաֆլարտա զուհուր խաէն կիճէ խըրսըզլարընտան պիրի օլմասը միւհթէմէլ պուլունան չախսը մէճհուլ, պէօպէկլի գարուսըն խալը աչըգ օլտուղընը կէօրիւպ, քէլավին հավլամասընա բարմէն իչէրի կիրմիշ իտի։ Լաքին կէնճ գատըն, քէնտի հիսսիյաթընը գայըպ իթմէք տէրէճէսինտէ տէհշէթը ալըմէյէ սիւչար օլմուշ օլտուղընտան, չախսը մէրգումը կէօրմէսինտէն վէ օ խօլտա չըգըըլընտան տօլայը տալա ալթիւստ օլմատը։ Անճագ խազանընը էյէ վէրէճէկինտէն տօլայը գօրգարճասընա ֆիրար իտէն պու չախսը կէօրտիւկիւնտէ, աճապա, օ տաէմ Լայըգըը իւճրէթ վէրմէքլէ, մէյտանտա օլան նաչը ուզագլարա աթտըրմամագ մը իտի, վէ օ տաէմ՝ պիր քէրրէ մէզքիւր ճինայէթէ նէվիմա իշթիրաք իթմէսինտէն տօլայը մէսուլ օլմաղտան գուրթուլմագ իւզրէ, իւր Թօղրու իլէ օրթատան գայպ օլմագ մը իտի տէյի ֆիքրինտէ պիր միւլահազա հասըլ օլտու։

Հալպու քի պիրինճի ֆըրսաթը գաչըրմըգտան սօնրա, օ կիճէ պու խօլտա ախկէր պիր ֆըրսաթ պուլապիլէճէ՞ք մի իտի։

Ժան Մանֆրէտ, օ տէրէճէ զօրգու իչինտէ իտի քի, քէնտիսինէ օլան չիտտէթի աչըը նէթիճէսիյլէ գուրպան օլան պիչարէ տէլիգանլը հագգընտա գալպինտէ սօղ էսէրը բիգըմ վէ չէֆագաթ գալմամըշ իտի։

Աչըը վագըթտա պիր արալըգ սէսի իչիտէրէք, հէման գարուսըն խանըընա ուգատը։ Բարիզէ խաղտա չէհրին տիկէր պիր ճիհէթինէ կիթտիկինի զանն իյլէտիկի մէզքիւր արապա տուրտու, վէ կէնճ գատըն՝ րէք խագըն պիր ճատտէնին քէօչէսինտէ արապանըն ֆէներլէրի ըշըղընը կէօրտիւ։

Արապատան աչաղըա պիր տաէմ էնէրէք, օլ էտտաէ խալի օլան չօւէ խօլտան՝ Սիւչէ պուլվարընա տօղրու իլէրլէտի։

Մատամ Մանֆրէտ, թէմամիյլէ գաբամըշ օլմասընը գարուսըն արգասընտա սիլըէլէնմիշ օլտուղը հալտէ, չախսը մէճհուլըն՝ Թէլաշը պիր խիւրիւչիւլէ պաղչէնին սիվարը պօյունտան կէլմէքտէ օլտուղընը կէօրտիւ, վէ մէրգումըն տարմ սէսի տուրունճա, կէնճ գատըն՝ տէրհալ գաբուսըն արգասընտագի աղաճա տօղրու չէքիլտի, վէ պիրտէն պիրէ մէզքիւր գաբու աչըլտըղընտա, սամանլըղընտագի գաըն տօնտուղընը զանն իթտի։ Յանզաթ տէրհալ քէնտիսինի Թօպլայարագ, չախսը մէճհուլըն էօնիւնէ տօղրու կիթտի, վէ իքիսինին ազղընտան պիր վագըթտա,

— Ժան։

— Տիտէ, խաթըլէրի իչիտիլտի։

(Տէվամը)